

Sygn. akt III AUa 981/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak
Sędziowie	SSO del. Anna Petri (spr.) SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2016 r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. C. (J. C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 19 marca 2015 r. sygn. akt XI U 1858/14

oddala apelację.

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA J.Pietrzak /-/SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 981/15

UZASADNIENIE

Przedmiot sporu niniejszej sprawy stanowił wybór właściwej metody waloryzacji świadczenia ubezpieczonego J. C. po przyznaniu mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Zgodnie z treścią art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, odnoszącej się do osób urodzonych tak, jak ubezpieczony, po 31 grudnia 1948r., stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury i zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175. Z mocy art. 25 ust. 3 tej ustawy, waloryzację składek przeprowadza się corocznie, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za rok 2000, z uwzględnieniem art. 25a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji, stan konta nie może ulec obniżeniu. Stosownie do art. 25 ust. 4 ustawy emerytalnej, waloryzacji podlega kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji. Na podstawie art. 25 ust. 5 tej ustawy, waloryzacja składek polega na pomnożeniu zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek przez wskaźnik waloryzacji rocznej, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Jak z powyższego wynika, waloryzacja roczna jest przeprowadzana na indywidualnym koncie ubezpieczonego, który jeszcze nie nabył prawa do emerytury lub nie wystąpił o jego ustalenie. Ponieważ prawo to zostało przyznane ubezpieczonemu, począwszy od (...), przeto ostatni raz należało dokonać waloryzacji rocznej jego składek i kapitału początkowego za 2012r. na dzień 1 czerwca 2013r. Potem możliwa była już wyłącznie waloryzacja kwartalna.

Stosownie do art. 25a ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie. Z mocy art. 25a ust. 2 pkt 2 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w drugim kwartale danego roku - jak to miało miejsce w niniejszej sprawie przy podjęciu wypłaty świadczenia z dniem 1 czerwca 2014r. - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, tj. za czwarty kwartał 2013r.

Oznacza to, że waloryzacja kwartalna znajduje zastosowanie jedynie w stosunku do osób, którym ustalono już prawo do emerytury. Ma ona na celu zapewnienie, że nie będą wyłączone z waloryzacji te okresy, które nie są objęte waloryzacją roczną - pomiędzy czerwcem jednego roku, a czerwcem roku następnego. Nie podlegają przy tym waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz za kwartał poprzedni. Waloryzacji kwartalnej nie przeprowadza się przy tym wyłącznie w odniesieniu do świadczeń nabytych w czerwcu danego roku, kiedy to z mocy art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej, dokonuje się waloryzacji rocznej. Jedynie w ich wypadku nie ma bowiem konieczności uwzględniania innych okresów, jakie w przeciwnym razie mogłyby nie zostać objęte waloryzacją. Natomiast, gdy do nabycia prawa do świadczenia doszło w innych miesiącach, niż czerwiec danego roku, wówczas przeprowadzenie waloryzacji kwartalnej jest obligatoryjne.

Tym samym, przepis art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej przewiduje waloryzację roczną składek i kapitału początkowego zgromadzonego na indywidualnym koncie, dokonywaną tylko przed przyznaniem prawa do emerytury. Natomiast przepis art. 25a ust. 2 pkt 2 tej ustawy przewiduje waloryzację kwartalną dokonywaną już przy ustalaniu tego prawa. Waloryzacja roczna przeprowadzana ostatni raz w czerwcu roku nabycia prawa do emerytury odnosi się przy tym tylko do osób, którym w tym miesiącu przyznano prawo do tego świadczenia. Tymczasem, w odniesieniu do osób, które nabyły do niego prawo w pozostałych miesiącach, dokonuje się jeszcze waloryzacji kwartalnej. Poprzestanie na ostatniej waloryzacji rocznej skutkowałoby nieobjęciem waloryzacją późniejszych kwartałów dzielących dzień przyznania prawa do świadczenia od dnia podjęcia jego wypłaty. Prowadziłoby to do obniżenia kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, składek i niedopuszczalnego w świetle powołanego wyżej art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej obniżenia stanu konta ubezpieczonego, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie.

Trafność dokonanej przez Sąd I instancji interpretacji przepisów waloryzacyjnych potwierdza jednolite orzecznictwo sądowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 13 lutego 2013r., sygn. akt III AUa 757/12 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 22 sierpnia 2012r., sygn. akt III AUa 325/12). Z uzasadnień powołanych rozstrzygnąć wynika, iż wysokość emerytury powinna być ustalana na dzień nabycia prawa do niej i ta data jest miarodajna dla oceny, czy należy przeprowadzić waloryzację kwartalną, czy roczną.

Data podjęcia wypłaty świadczenia nie ma przy tym żadnego znaczenia. Fakt zawieszenia wypłaty nie może bowiem prowadzić do obniżenia jego wysokości. W przeciwnym wypadku, przepracowanie przez ubezpieczonego dodatkowego okresu po nabyciu prawa do emerytury w świetle zaskarżonej decyzji okazało się być dla niego niekorzystne, z czym nie sposób się zgodzić.

Tymczasem, do ponownego ustalenia wysokości emerytury z art. 183 ustawy emerytalnej z tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po dniu przyznania emerytury, stosuje się art. 108 tej ustawy. Zgodnie z brzmieniem art. 108. ust. 1 ustawy, jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2. Przewiduje on, iż emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury,

o której mowa w art. 24 i 24a i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia, ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5. Po myśli art. 108 ust. 4 ustawy emerytalnej, podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury

po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury.

W wyniku ponownego ustalenia emerytury zgodnie z powołaną regulacją, jej wysokość winna ulec zwiększeniu o kwotę wynikającą z podzielenia składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego od lutego 2014r. do czerwca 2014r. - poprzedzającego miesiąc podjęcia wypłaty świadczenia, które nie były uwzględnione

przy obliczaniu emerytury na dzień nabycia prawa do niej (...),

przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury,

tj. 255,20 miesięcy. Spowodowane zaskarżoną decyzją obniżenie stanu konta ubezpieczonego przy podjęciu wypłaty emerytury z dniem 1 czerwca 2014r., w stosunku do stanu istniejącego na dzień nabycia prawa do niej w dniu (...), nastąpiło wbrew zakazowi unormowanemu w art. 25 ust. 3 zd. 2 i art. 25a ust. 4 zd. 2 ustawy emerytalnej. Zakwestionowanie przez Sąd I instancji możliwości zastosowania ostatnio przez organ rentowy przy ustalaniu wysokości świadczenia ubezpieczonego waloryzacji rocznej w miejsce waloryzacji kwartalnej, było w pełni uzasadnione.

Mając powyższe na względzie, z mocy art. 385 k.p.c., apelację organu rentowego, jako bezzasadną, należało oddalić.

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA J.Pietrzak /-/SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR